

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	13
1 HET NEDERLANDS IN VLAANDEREN	17
1.1 Enkele aspecten van de geschiedenis van het Nederlands in Vlaanderen	17
1.1.1 1585 tot 1830	17
1.1.2 1830: België – de strijd voor het Nederlands	21
1.1.3 Waarom Nederlands en niet Vlaams?	25
1.1.4 Het Nederlands wordt uit Nederland geïmporteerd	26
1.1.5 Het bicentrisch model: Nederlands-Nederlands en Belgisch-Nederlands	29
1.2 Belgisch-Nederlandse varianten van het Standaardnederlands	31
1.2.1 Gallicismen, bastaardwoorden & Franse leenwoorden	31
1.2.2 Purismen	35
1.2.3 Dialectismen	37
1.2.4 Archaïsmen	38
1.2.5 Formele taal – informele taal – neutrale taal	39
1.2.6 Exogenismen	40
1.2.7 Woordparen	41
1.2.8 Loperwoorden of passe-partoutwoorden	42
1.2.9 Hypercorrecties	43
1.2.10 Officieel Belgisch-Nederlands & Belgisch-Nederlandse standaardtaal	44
1.3 Belgisch-Nederlands en Standaardnederlands in de naslagwerken	47
1.3.1 Verklarende woordenboeken	47
Dikke Van Dale	48
Van Dale Groot woordenboek hedendaags Nederlands	50
Prisma Handwoordenboek Nederlands	51
1.3.2 Taaladviesbronnen	51
Taaladvies	53
Taaltelefoon	53
VRT Taalnet	54
Standaardtaal in België of standaardtaal in het hele taalgebied?	54

1.4	Bijlagen	55
	Gallicismen	55
	Bastaardwoorden	56
	Leenwoorden	57
	Purismen	57
	Dialectismen	58
	Archaïsmen	59
	Formele taal – informele taal – neutrale taal	60
	Studententaal	61
	Exogenismen	61
	Woordparen	62
	Loperwoorden of passe-partoutwoorden	63
	Officieel Belgisch-Nederlands	64
	Belgisch-Nederlands (cultureel bepaald)	64
	Belgisch-Nederlandse standaardtaal	65

2 SPELLING & LEESTEKENS 67

2.1	Werkwoorden	68
2.1.1	Oorzaken van dt-fouten	68
2.1.2	Het onderwerp, het voltooid deelwoord en de persoonsvorm	69
	Onderwerp en persoonsvorm	70
	Voltooid deelwoord	74
2.1.3	De stam	76
2.1.4	De onvoltooid tegenwoordige tijd (o.t.t.)	79
	<i>Is je of u</i> het onderwerp van de zin?	80
2.1.5	De onvoltooid verleden tijd (o.v.t.) & het voltooid deelwoord van de zwakke werkwoorden	81
2.1.6	Verbogen vormen van het voltooid deelwoord (van zwakke werkwoorden)	83
2.1.7	Werkwoorden van Engelse herkomst	84
2.2	Bastaardwoorden & leenwoorden	86
2.2.1	ae/e	87
2.2.2	c/k	87
2.2.3	qu/kw	88
2.2.4	s/z	88
2.2.5	th/t	89
2.2.6	x/ks	90
2.2.7	y/i	90
2.2.8	Accenten in van oorsprong Franse woorden	90

2.3	Het diminutief of de verkleinvorm	93
2.4	De tussenletters -en- & -n- in samenstellingen & afleidingen	95
2.4.1	In samenstellingen	95
2.4.2	In afleidingen	98
2.5	De tussenletter -s-	98
2.6	De hoofdletter	99
2.7	Telwoorden	104
	De spelling van voluit geschreven telwoorden	104
	De spelling van in cijfers weergegeven rangtelwoorden	104
	De spelling van voluit geschreven breuken	105
	Wanneer schrijven we telwoorden voluit en wanneer in cijfers?	105
2.8	Jou/jouw & u/uw	106
2.9	Afkortingen, symbolen, initiaalwoorden, letterwoorden, verkortingen & splintercomposita	108
2.9.1	Afkortingen	108
	<i>Aub of a.u.b. / mbt of m.b.t. / nav of n.a.v. ...?</i>	108
	De afkorting van <i>uur</i>	108
	<i>Bv., bijv. & vb.</i>	109
	Afkortingen in het meervoud	109
2.9.2	Symbolen	110
	Valutatekens & -codes	110
	Valutateken, valutacode of volledige muntnaam?	110
2.9.3	Initiaalwoorden & letterwoorden	110
2.9.4	Verkortingen & splintercomposita	113
2.10	De woordafbreking	114
	Woordafbreking in tekstverwerking	114
	Vast koppelteken	115
2.11	Aan elkaar schrijven	115
	Samenstellingen (met zelfstandige naamwoorden)	115
	Engelse samenstellingen	116
	Driedledige samenstellingen	116
	Samenstellingen met een eigennaam	117
	Voornaamwoordelijke bijwoorden	117
	Twijfelgevallen	118
2.12	Leestekens	119
	Leestekens en tekstverwerkingsprogramma's	119
2.12.1	De punt (.)	119
2.12.2	Het vraagteken (?)	121
2.12.3	Het uitroepteken (!)	121
2.12.4	De komma (,)	121
2.12.5	De puntkomma (;)	125

2.12.6	De dubbele punt (:)	125
2.12.7	De aanhalingstekens ('...' – "...")	127
	Dubbele aanhalingstekens ("...") om te citeren	128
	Enkele aanhalingstekens ('...') om een citaat in een citaat te markeren	128
	Citeren zonder aanhalingstekens	128
	Enkele aanhalingstekens ('...') om te verbijzonderen	128
	Enkele aanhalingstekens ('...') voor de betekenis van een woord	129
	Rechte & gekrulde aanhalingstekens	129
	Geen aanhalingstekens, geen cursivering	129
	Cursivering voor titels van boeken, artikelen, films, liedjes ...	129
	Cursivering om tekst te markeren	130
	Cursivering bij zelfnoemfunctie	130
2.12.8	De apostrof of het weglatingsteken / afkappingsteken (')	130
	De apostrof in tekstverwerking	130
	De apostrof in meervouden en bezitsvormen	131
2.12.9	Het beletselteken (...)	136
2.12.10	Het gedachtestreepje (–)	137
	Het gedachtestreepje in tekstverwerking	137
2.12.11	Het weglatingsstreepje (-)	137
2.12.12	Het afbreekstreepje (-)	137
2.12.13	Het trema of deelteken (¨)	138
2.12.14	Het koppelteken (-)	140
	Vast koppelteken	141
	Het gebruik van het koppelteken	141
2.12.15	Het klemtoonteken (´) & het uitspraakteken (˘ of ˙)	148
2.12.16	De accenttekens in Franse woorden (´, ` en ^)	149
2.12.17	De haakjes (()) of ([])	149
2.12.18	De spatie	150
	Vaste spatie	150
	Dubbele spaties	150
	Brede spaties	150

3 UITSPRAAK

153

3.1	Fonetische & diakritische tekens	154
3.2	De klinkerdriehoek	157
3.3	Uitspraakmoeilijkheden & uitspraaktips	158
	Uitspraakmoeilijkheden	158
	Uitspraaktips	158
3.3.1	Klinkers	159
3.3.2	Tweeklanken	163

3.3.3	Medeklinkers	164
3.3.4	Enkele speciale gevallen	174
3.3.5	Klemtoon	176

4 GRAMMATICA 179

4.1	Contaminatie	179
4.2	Pleonasme en tautologie	180
4.3	Congruentie, incongruentie en discongruentie	181
4.3.1	Congruentie	181
4.3.2	Incongruentie	182
4.3.3	Discongruentie	183
4.3.4	Genuscongruentie en het genus van substantieven	183
4.3.5	<i>Haar</i> -ziekte	187
4.3.6	Getalscongruentie	188
4.3.7	Congruentieproblemen met een als onderwerp gevoeld meewerkend voorwerp	189
4.3.8	<i>De reizigers wordt / worden verzocht over te stappen</i>	190
4.3.9	<i>Een aantal ... heeft / hebben ...</i>	191
4.4	Voornaamwoorden van de tweede persoon (<i>je, jij, jou(w), jullie, u(w), gij, ge</i>)	191
4.5	Verwijzen met persoonlijke voornaamwoorden	194
4.5.1	Het persoonlijk voornaamwoord na een voorzetsel: <i>met ik / met mij</i>	194
4.5.2	Het persoonlijk voornaamwoord na een voorzetsel: <i>voor zij die / voor hen die ...</i>	194
4.5.3	Het persoonlijk voornaamwoord na een voegwoord: <i>groter dan mij / groter dan ik</i>	195
4.5.4	<i>Hun of hen?</i>	195
4.6	Verwijzen met wederkerende voornaamwoorden	196
4.6.1	<i>Hem / haar / hen of zich & m'n eigen, je eigen, z'n eigen of me, je, zich ...</i>	197
4.6.2	<i>U of zich</i>	198
4.6.3	<i>Jullie, je of zich</i>	198
4.7	Verwijzen met aanwijzende voornaamwoorden	199
4.7.1	Terugwijzend	199
4.7.2	Terugwijzend en nabepaling	202
4.7.3	<i>Degene(n)/diegene(n)</i>	202
4.7.4	<i>Zo'n / zulke / zulk</i>	203

4.8	Verwijzen met betrekkelijke voornaamwoorden	204
4.9	Zinsbouw	207
4.9.1	Plaats van de persoonsvorm en inversie	207
4.9.2	Inversie en tantebetje	209
4.9.3	Werkwoordelijke eindgroep	210
	De ondoordringbaarheid van de werkwoordelijke eindgroep	211
	De plaats van het voltooid deelwoord in de werkwoordelijke eindgroep	211
	Twee of meer infinitieven	215
4.9.4	<i>Om te</i> + twee infinitieven	216
4.10	Beknpte bijzin	216
4.11	Bijzinnen van veronderstelling en bijzinnen van voorwaarde	218
4.12	Bijvoeglijke naamwoorden	221
4.12.1	De verbuiging met -e	222
	Vebuiging met -e [basisregel]	222
	Geen verbuiging [basisregel]	223
	Geen verbuiging in het enkelvoud, maar meestal wel in het meervoud	223
	Geen verbuiging om welluidendheidsredenen	223
4.12.2	De verbuiging met -s	224
4.12.3	Bijvoeglijk naamwoord + <i>om (te)</i> + infinitief	225
4.12.4	<i>Om het / ter</i> + superlatief	225
4.13	Bijwoorden	226
4.13.1	De bijwoorden <i>terug</i> & <i>weer</i>	227
4.13.2	<i>Een grote kom met snoepjes erin</i>	228
4.14	Voegwoorden	229
4.14.1	<i>Aangezien, gezien, omdat, daar & vermits</i>	230
4.14.2	<i>Als, (als)of, zoals & gelijk</i>	230
4.14.3	<i>Dat (wat dat, hoe dat, waar dat, terwijl dat ...)</i>	231
4.14.4	<i>Nadat en toen</i>	232
4.14.5	<i>Of & als</i>	232
4.14.6	<i>Om, van & voor</i>	233
	<i>Bedankt voor te ... / Bedankt om te ... / Bedankt voor het ...</i>	234
	<i>Mooi om (te) zien</i>	234
4.14.7	<i>Omdat & omwille (van het feit) dat</i>	235
4.14.8	<i>Omdat & opdat</i>	235
4.14.9	<i>Telkens als & telkens</i>	236
4.14.10	<i>Toen & als/wanneer</i>	236
4.14.11	<i>Zodra, van zodra, eenmaal, eens, vanals & vanaf</i>	237
4.14.12	<i>Zowel ... als & zowel ... en</i>	238

4.15	Voorzetsels	238
4.15.1	Aan	239
	Geldbedragen: <i>voor, tegen & à</i>	240
	Loon, salaris, vergoeding: <i>voor & tegen</i>	240
	Koersen, tarieven, voorwaarden & rentes: <i>tegen</i>	240
	Prijzreducties: <i>met</i>	240
	Koersen van aandelen, munten ...: <i>op</i>	240
	Snelheid: <i>met</i> (of zonder voorzetsel) / <i>bij</i>	240
	Tempo & vaart: <i>in & met</i>	241
	Temperaturen: <i>bij & op</i>	241
	Gemiddelde: <i>met & tegen</i>	241
	Plaatsbepalingen (in de onmiddellijke omgeving van): <i>bij</i>	241
	Plaatsbepalingen (aan één kant van): <i>aan</i>	241
	Beurt: <i>aan de beurt / aan zet / aan slag</i>	241
	Leeftijd: <i>op</i>	242
	Slogans: <i>tegen</i>	242
	Vatbaarheid: <i>voor</i>	242
	Voorzetselvoorwerpen	242
4.15.2	<i>Achter, na & over</i> (tijdsbepalingen)	243
4.15.3	<i>Binnen, over & voor</i> (tijdsbepalingen)	243
4.15.4	<i>Doorheen, door ... heen & door</i>	244
4.15.5	<i>In functie van</i>	244
4.15.6	<i>Langs</i>	245
4.15.7	<i>Midden</i>	246
4.15.8	<i>Mits, met en tegen</i>	246
4.15.9	<i>Naar (... toe)</i>	247
4.15.10	<i>Omwille van, wegens, vanwege, om & door</i>	248
4.15.11	<i>Op vraag van & op verzoek van</i>	248
4.15.12	<i>Rond & rondom</i>	248
4.16	Werkwoorden	249
4.16.1	Hulpwerkwoorden bij de v.t.t. en de v.v.t.	249
	<i>Beginnen</i> [+ zijn]	250
	<i>Vergeten</i> [+ hebben of zijn]	250
	<i>Verliezen / winnen</i> [+ hebben]	250
	<i>Blijven / zijn</i> [+ zijn]	251
4.16.2	Werkwoorden met <i>te</i> + infinitief	251
	<i>Beginnen & proberen</i>	251
	<i>Durven & hoeven</i>	251
4.16.3	De hulpwerkwoorden <i>hoeven</i> en <i>moeten</i>	252
4.16.4	<i>Je/u kan/kunt, je/u wil/wilt, je/u zal/zult</i>	254
4.16.5	<i>Hij wil/wilt</i>	254
4.16.6	<i>Wou/wilde, wou(d)en/wilden</i>	254
4.16.7	<i>U hebt/heeft, u bent/is</i>	255

4.16.8	Scheidbare & onscheidbare werkwoorden	255
4.16.9	Hoofdtijden	257
4.17	Passief	259
4.18	Samentrekking	260
4.18.1	Op woord- en woordgroepsniveau	260
4.18.2	Op zinsniveau	261

5 REGISTERS EN STIJLEN 263

5.1	Registers	263
5.2	Stijlen	268
5.3	Clichés	269
5.4	<i>Men</i>	272
5.5	Naamwoordelijke stijl	273
5.6	Passief	273
5.7	Tangconstructies	274

BIBLIOGRAFIE 275

VERANTWOORDING AFBEELDINGEN 291

1 HET NEDERLANDS IN VLAANDEREN

1.1 ENKELE ASPECTEN VAN DE GESCHIEDENIS VAN HET NEDERLANDS IN VLAANDEREN

1.1.1 1585 tot 1830

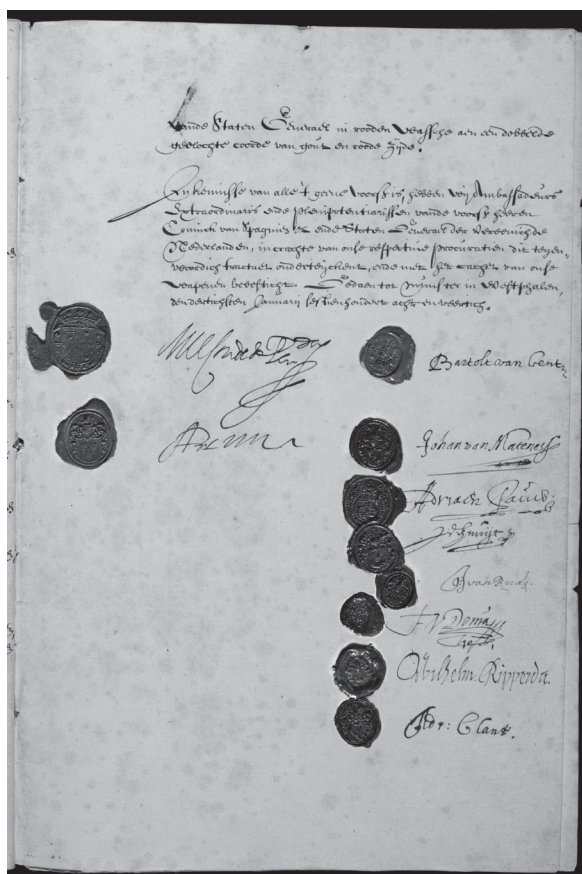
Het jaar 1585 is cruciaal voor de ontwikkeling van het Nederlands in de gebieden die nu Vlaanderen en Nederland heten. Het gaat natuurlijk niet om dat jaartal alleen. Het rommelt al een hele poos in de Spaanse Nederlanden, die onder Karel V (1500-1558) en Filips II (1527-1598) niet alleen het huidige Nederland en Vlaanderen omvatten, maar ook onder andere delen van het huidige Frankrijk, Wallonië en Luxemburg. De 16e eeuw is de eeuw van de hervorming (reformatie). Als onderdeel van die hervorming breekt op 10 augustus 1566 in Steenvoorde (in het huidige Frans-Vlaanderen) de Beeldenstorm los. De Beeldenstorm bereikt al in datzelfde jaar alle uithoeken van de Spaanse Nederlanden: Antwerpen op 20 augustus en Groningen op 18 september. Die opstand leidt tot de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648). Willem I van Oranje (Willem de Zwijger, 1533-1584), stadhouders van Holland, Zeeland en Utrecht, probeert de Nederlanden als geheel onafhankelijk van Spanje te maken, maar hij slaagt daar niet in. Alexander Farnese (1545-1592) herovert het zuidelijke en tijdelijk ook het oostelijke deel van de Nederlanden. In 1579 valt Maastricht in zijn handen en in 1585 Antwerpen. De opstandelingen uit het Noorden blokkeren de Scheldemonding, waardoor de bloeitijd van de Antwerpse haven en het Brabantse achterland voorgoed voorbij is. Op dat ogenblik is de scheiding tussen Noord en Zuid voltrokken, maar de oorlog duurt nog tot 1648. In dat jaar wordt de Vrede van Munster gesloten: Spanje erkent de Noord-Nederlandse republiek (Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden) als een onafhankelijke staat en berust in de sluiting van de Schelde.

Sinds 1585 zijn Noord en Zuid dus gescheiden: het Zuiden maakt deel uit van de Spaanse Nederlanden, het Noorden bevecht zijn onafhankelijkheid en verkrijgt die ook in 1648. In de 17e eeuw beleeft het Noorden zijn politieke, economische en culturele hoogtepunt: de Gouden Eeuw. Nederlandse handelaars en ontdekkingsreizigers reizen naar alle hoeken van de wereld. Abel Janszoon Tasman (1603-1659) ontdekt op zijn eerste reis (1642-1643) het later naar hem genoemde Tasmanië en het naar Zeeland genoemde Nieuw-Zeeland. De Verenigde Oost-Indische Compagnie verwerft het

handelsmonopolie op alle landen ten oosten van Kaap de Goede Hoop. In de loop van de 17e eeuw zetten Nederlanders voet aan wal op de Noord- en Zuid-Amerikaanse kust (Nieuw-Amsterdam – nu New York – en Suriname), op de Antillen, in Zuid-Afrika, in Indonesië, op Ceylon (nu Sri Lanka) en Formosa (nu Taiwan).

In het Zuiden vallen de economische activiteiten door de sluiting van de Schelde en de val van Antwerpen stil. Al enkele tientallen jaren is een volksverhuizing van Zuid-Nederlanders naar Engeland, Duitsland en Holland aan de gang, en na 1585 bereikt die een hoogtepunt. Antwerpen stroomt leeg: de stad verliest 58.000 van haar 100.000 inwoners. Een tiende van de zuidelijke bevolking emigreert om politieke, economische of religieuze redenen. 150.000 Zuid-Nederlanders komen in het Noorden terecht. De ouders van Joost van den Vondel (1587-1679) vluchten van Antwerpen via Keulen naar Amsterdam. Uit het Zuiden stammen verder ook Franciscus Gomarus (Brugge), Simon Stevin (Brugge), Daniël Heinsius (Gent), Carel van Mander (Meulebeke), Lieven de Key (Gent) en Willem Usselinckx (Antwerpen). In 1622 stamt 67% van de bevolking van Leiden, 33% van die van Amsterdam en 50% van die van Haarlem uit het Zuiden. Dat het Noorden zijn Gouden Eeuw beleeft, is dus voor een groot deel te danken aan Zuid-Nederlanders (Vlamingen en Brabanders) die hun geld, kennis en werkkracht naar het Noorden meebrengen.

Afb. 1 Pagina met de handtekeningen en zegels van de onderhandelaars op de Nederlandse versie van 1 maart 1648 van het vredetraktaat dat op 30 januari 1648 in Münster gesloten is tussen de koning van Spanje en de Staten-Generaal.

Die massale leegloop betekent voor het Zuiden een echte braindrain. De maatschappelijke elite, de sociaal-economische bovenlaag van de bevolking, is naar het Noorden gevlucht. Niet alleen kooplui en ambachtslieden, maar ook geleerden, kunstenaars en predikanten hebben het Zuiden verlaten.

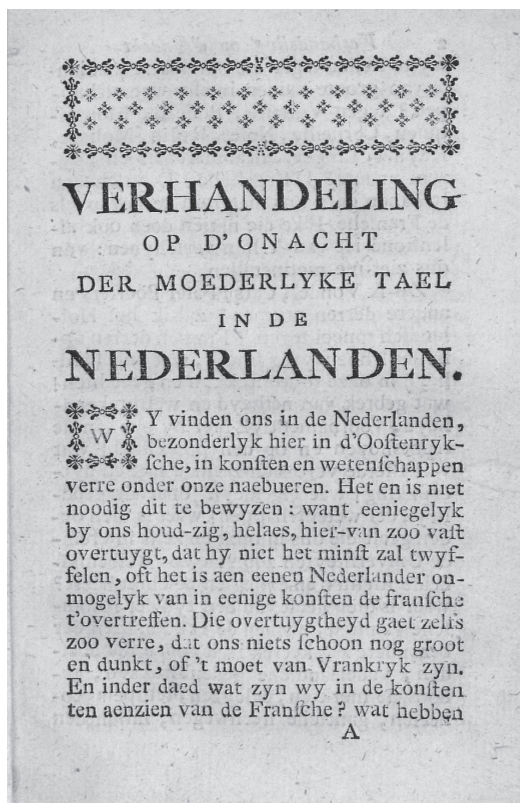
In heel Europa ontwikkelen meerdere natiestaten vanaf de middeleeuwen geleidelijk een eigen standaardtaal: Frans in Frankrijk, Engels in Engeland, Nederlands in Nederland ... De groeiende welvaart en de toename van de handelscontacten geven in de 17e eeuw een verdere impuls aan de groei van een overkoepelende, algemene taal in de noordelijke Nederlanden. Heel geleidelijk ontstaat in het Noorden de Nederlandse standaardtaal. Die ontwikkeling heeft tientallen, zelfs honderden jaren geduurd, tot vandaag. Ook nu ontwikkelt het Standaardnederlands zich nog verder.

Het Zuiden heeft aan die ontwikkeling geen deel. Het Noorden is als Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden (de Verenigde Provinciën) een onafhankelijke staat. Het Zuiden blijft Spaans bezit. De Spanjaarden hebben er op politiek, economisch en religieus gebied alles voor het zeggen. Het Zuiden moet bekomen van een zware opdoffer: een land dat op enkele jaren tijd zijn maatschappelijke elite verliest, herstelt zich niet zo makkelijk. Het Zuiden verarmt. Artistieke, literaire en geestelijke activiteiten verschromelen. De behoefte aan een overkoepelende, algemene taal groeit in het Zuiden in de loop van de geschiedenis natuurlijk ook, maar door de afhankelijkheid van de vreemde overheerser is die behoefte minder uitgesproken. Het taalgebruik in het Zuiden volgt min of meer de ontwikkelingen van het Noorden, maar krijgt gaandeweg eigen accenten.

De 18e eeuw is de eeuw van de verlichting, een rationalistische stroming in het Europese geestesleven, die vooral Frans getint is: Montesquieu, Rousseau, Voltaire, Diderot en d'Alembert. Door de grote bloei van de cultuur in Frankrijk konden de Franse verlichte ideeën en de Franse taal zich in de 18e eeuw over heel Europa verspreiden. Het Frans wordt in heel Europa de taal van de adel en de hogere klassen: in Pruisen, Oostenrijk en Rusland. Dat wil niet zeggen dat de hele Europese adel en de hogere burgerij nu definitief voor het Frans als huistaal kiezen. Die Franse mode is een voorbijgaand verschijnsel. Ook in de Zuidelijke Nederlanden verspreidt de Franse taal zich in adellijke kringen en in de hogere burgerij. Dat gebeurt tijdens het bewind van de Oostenrijkse Habsburgers, die in 1713 de Zuidelijke Nederlanden verworven hebben. Aanvankelijk gebruikt de Brusselse overheid nog het Nederlands in haar contacten met plaatselijke overheden in het Nederlandstalige deel van de Oostenrijkse Nederlanden, maar aan het einde van de 18e eeuw schakelt ze steeds vaker over op het Frans, ook in haar contacten met Wenen. J.B.C. Verlooy (1746-1797) schrijft in zijn *Verhandeling op d'onacht der moederlyke tael in de Nederlanden* (1788) het cultuurverval in de Zuidelijke Nederlanden toe aan de verwaarlozing van de volkstaal en de overwoekering door het Frans. Hij hekelt het frans-kiljonse gedrag van Brusselse meisjes uit de betere standen die alleen nog Frans willen spreken en hun moedertaal – het Nederlands – verachten. De maatschappelijke bovenlaag kiest het Frans als omgangstaal en laat de volkstaal vallen. Het Frans was in de 18e eeuw de taal met het meeste prestige. De goeude burgerij verfranst. Bovendien kon die hogere burgerij zich op die manier heel duidelijk onderscheiden van het gewone

volk. De *sociale taalgrens* ontstaat: een taalgrens tussen twee bevolkingsgroepen in dezelfde stad, in hetzelfde land. De adel, de hogere clerus en de hogere burgerij gaan Frans spreken, aanvankelijk vooral in Brussel, later ook in andere Nederlandstalige steden in de Zuidelijke Nederlanden; de middenklasse, de lagere klasse en de lagere clerus blijven Nederlands spreken, dat wil zeggen een Vlaams, Brabants of Limburgs dialect.

Afb. 2 Eerste pagina van de *Verhandeling op d'onacht der moederlyke tael in de Nederlanden* (J.B.C. Verlooy, 1788)

Voor de bovenregionale contacten, vooral in de schrijftaal, is sinds de feitelijke afscheiding van het Noorden in 1585 in de Zuidelijke Nederlanden ook een ontwikkeling op gang gekomen in de richting van een Nederlandse standaardtaal. Deels is het Zuiden daarbij gelijke tred blijven houden met de ontwikkelingen in het Noorden, maar er zijn toch ook eigen accenten ontstaan. Ondanks het bestaan van twee gescheiden staten zijn er contacten tussen schrijvers en taalkundigen uit Noord en Zuid. In het Zuiden, tot zelfs in dat deel van Noord-Frankrijk dat in de 18e eeuw nog helemaal Nederlandstalig is, is het besef overeind gebleven samen met de Noordelijke Nederlanden tot een grote Nederlandse taal- en cultuuruimte te behoren. Maar dat wordt in de loop van de tijd steeds zwakker. Misschien was het Nederlands van de Zuidelijke Nederlanden op den duur een eigen taal geworden, een andere taal dan het Nederlands van de Noordelijke Nederlanden, als de Zuidelijke Nederlanden in 1795 niet door de Franse Republiek geannexeerd waren en als later in 1830 België niet ontstaan was. Het is in Europa wel